

Міністерство освіти і науки України Луганський
національний аграрний університет Факультет
ветеринарної медицини, біологічних і харчових технологій
Кафедра тваринництва та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету

Людмила ПАРХОМЕНКО
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК22. ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ БДЖІЛЬНИЦТВА

ступінь освіти бакалавр

галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

освітня програма Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Робоча програма з дисципліни «Бджільництво та технологія виробництва продукції бджільництва і 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

«30» серпня 2021 року – 10 с.

Розробник: Стрижак Тетяна Анатоліївна, доцент кафедри тваринництва та

харчових технологій, кандидат сільськогосподарських наук, с. н. с.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від «30» серпня 2021 р. № 10

Завідувач кафедри

Валентина МОГУТОВА

Схвалено проектною групою освітньої програми зі спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Гарант освітньої програми

Юлія ШАХОВА

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Технології виробництва продукції бджільництва» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 204 «Технології виробництва і переробки продукції тваринництва» формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі бджільництва, що ґрунтується на сучасних досягненнях низки спеціальних дисциплін.

Завдання вивчення дисципліни:

1. засвоєння студентами основних положень про сучасні технології виробництва меду, воску, квіткового пилку (бджолиного обніжжя), прополісу, маточного молочка та бджолиної отрути;
2. опрацювання біології та хімії вироблення бджолами меду, воску та інших біологічно активних продуктів;
3. вивчення їх властивостей,

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки: ґрунтується на засвоєнні студентами дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки: методологічних засад спеціальності і біології, анатомії, фізіології і біохімії

дисципліни, що забезпечуються: Організація племінної справи, генетика, розведення тварин, годівля.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми спеціальності 204 Технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і проведення досліджень та здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): **ЗК3.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. **ЗК4.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. **ЗК5.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. **ЗК9.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу. **СК11.** Здатність застосовувати знання організації та управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва для ефективного ведення господарської діяльності підприємства. **СК13.** Здатність використовувати

спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.ПРН1

Програмні результати навчання (ПРН) ПРН1 Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.**ПРН3** Навчати співробітників підприємства сучасних та нових компонентів технологічних процесів з виробництва і переробки продукції тваринництва. **ПРН5** здійснювати нормовану годівлю тварин.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	обов'язкова	
	Спеціальність 204 ТВППТ Освітня програма ТВППТ		
Змістових модулів - 1	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
		3	3
		Семестр	
Загальна кількість годин: 120		5	5
		Лекції	
		28год.	4год.
		Практичні	
		28год.	4год.
		Лабораторні	
		год.	год.
	Самостійна робота		
	64год.	112год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –4 самостійної роботи здобувача – 4,6		Форма контролю: екзамен	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Значення бджільництва і його стан в Україні та зарубіжних країнах. Особливості бджолиної сім'ї і життєдіяльність її на протязі року

ТЕМА 2. Догляд за бджолиними сім'ями у весняно-літній та зимовий період

ТЕМА 3. Розмноження бджолиних сімей. Виведення бджолиних маток. Породи бджіл. Племінна робота в бджільництві.

ТЕМА 4. Кормова база бджільництва і запилення ентомофільних культур. Технологія одержання і обробки меду.

ТЕМА 5. Технологія виробництва бджолиного обніжжя, маточного молочка, гомогенату трутневих личинок, прополісу та бджолої отрути.

ТЕМА 6. Хвороби і шкідники бджіл

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.										
ТЕМА 1. Значення бджільництва і його стан в Україні та зарубіжних країнах. Особливості бджолої сім'ї і життєдіяльність її на протязі року	18	4	4		10	19	0,5	0,5		18
ТЕМА 2. Догляд за бджолиними сім'ями у весняно-літній та зимовий період	18	4	4		10	19	0,5	0,5		18
ТЕМА 3. Розмноження бджолиних сімей. Виведення бджолиних маток. Породи бджіл. Племінна робота в бджільництві	30	8	8		14	24	1	1		22
ТЕМА 4. Кормова база бджільництва і запилення ентомофільних культур. Технологія одержання і обробки меду	18	4	4		10	19	0,5	0,5		18
ТЕМА 5. Технологія виробництва бджолиного обніжжя, маточного молочка, гомогенату трутневих личинок, прополісу та бджолої отрути	18	4	4		10	19	0,5	0,5		18
ТЕМА 6. Хвороби і шкідники бджіл	18	4	4		10	20	1	1		18
Усього	120	28	28		64	120	4	4		112

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочн
1	Особливості бджолої сім'ї і життєдіяльність її на протязі року	4	0,5
2	Розмноження бджолиних сімей	4	0,5
3	Племінна робота в бджільництві	8	1
4	Медоноси, пилконоси	4	0,5
5	Технологія одержання і обробки меду і воску	4	0,5
6	Фальсифікація продуктів бджільництва	4	1
	Разом:	28	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вплив різних факторів на продуктивність і виживання бджолої сім'ї	10	18
2	Техніка збирання, посадки рою і використання ройових бджіл.	10	18
3	Методи розведення у бджільництві	14	22
4	Вимоги до племінних (генетичних) ресурсів	10	18
5	Хімічний склад і властивості маточного молочка, гомогенату трутневих личинок	10	18
6	Ветеринарне обслуговування бджільництва	10	18
	Разом:	64	112

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: пояснення, лекція.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.

- 1.3. *Практичні*: практична робота.
- 2. Методи навчання за характером логіки пізнання.**
- 2.1. *Аналітичний*.
- 2.2. *Методи синтезу*.
- 2.3. *Індуктивний метод*.
- 2.4. *Дедуктивний метод*.
- 3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.**
- 3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)
- 3.2. *Репродуктивний*.
- 3.3. *Пояснювально-демонстративний*

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма контролю: іспит.

Методів оцінювання:

- опитування;
- тестування;
- розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Таблиця 5.1– Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, освітньої програми Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Поточний контроль					Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	10	10	10	40	100
Поточний контроль					Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T6						
10				1	40	100

Критерії оцінювання

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік, екзамен
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з	не зараховано з

		можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.3 – Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Результати навчання	Види робіт				
	Тест	Письмова робота	Практичне завдання	Усна відповідь	...
ПРН 1	-	-	+	+	
ПРН 3	-	-	+	-	
ПРН 5	+	+	+	-	

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна не передбачає використання інструментів, обладнання.

Плакати, таблиці, електронні ресурси навчально-методичного забезпечення ЛНАУ. Навчальна дисципліна передбачає використання програмного забезпечення: *on-line: Microsoft Office 365, Teams, Moodle (GNU загальна суспільна ліцензія)*.

Навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма дисципліни
- 2) Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни
- 3) Пакет тестових завдань для контролю знань (поточний контроль, підсумковий контроль)

Розробка на освітній платформі Moodle програми навчальної дисципліни «Технології виробництва продукції бджільництва»

<http://edu.lnau.in.ua/course/view.php?id=528>

Підсумкові тести з «Технології виробництва продукції бджільництва»
» <http://edu.lnau.in.ua/mod/quiz/view.php?id=25153>

Поточний контроль тести «Будова медоносної бджоли»

<http://edu.lnau.in.ua/mod/quiz/view.php?id=36226>

Поточний контроль № 2 «Фізіологія медоносної бджоли»

<http://edu.lnau.in.ua/mod/quiz/view.php?id=36226>

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Поліщук В.П., Гайдар В.А. Пасіка. / В.П. Поліщук, В.А. Гайдар. - Київ, 2008. - 268 с.
2. Поліщук В.П. Бджільництво / - К.: Вища школа, 2001. - 287 с.
3. Поліщук В.П. Бджільництво / Поліщук В.П. - Львів : Редакція журналу "Український пасічник", 2001. - 292 с.
4. Головецький І.І., Поліщук В.П., Скрипник В.В. Способи заміни та підсаджування бджолиних маток / Головецький І.І., Поліщук В.П., Скрипник В.В. -Тернопіль, СМП "Тайп", 2010. - 148 с.
5. Энциклопедия пчеловодства. Учебное пособие для пчеловодов. СПб. : "ДИЛЯ", 2002. - 496 с.
6. Боднарчук Л.І. Селекція в бджільництві: Міжвідомчий тематичний наук. зб.- К. : Фітосоціоцентр, 2002. -вип. 24. - С.3-8.

Допоміжна

1. Теория и практика производства лекарственных препаратов прополиса / [Тихонов А.И., Ярных Т.Г., Черных В.П., Зупанец И.А., Тихонова С.А.]. - Х. : Основа, 1998. - 384 с.

2. Довідник пасічника / [В.П. Поліщук, В.А. Гайдар, М.І. Чергик, М.В. Відоменко, О.М. Бага, А.Я. Кучерук, О.І. Грицик, Г.П. Михайленко, О.Г. Мегедь.- К. : Урожай, 1990. - 224 с.
3. Стрижак Т. А. Лабораторний контроль росту колоній *Bacillus subtilis* на медовмісних поживних середовищах / І. М. Попова, В. М. Ясько, С. О. Сідашова, Т. А. Стрижак, Л. Г. Роман // Зерновые культуры. Міжвід. темат. наук. зб. / Інститут зернових культур НААН. – Дніпро, – 2021. – С. 420-423.

14.2. Електронні ресурси

1. zakon.rada.gov.ua

2. minfin.gov.ua

nbuv.gov.ua- електронний каталог Національної бібліотеки України імені

В. І. Вернадського;

korolenko.kharkov.com- електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.